

Asia: VN/28405/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hämeen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Hämeen liitto toteaa, että ilmastopolitiikassa niin kuin politiikassa yleensäkin tärkeää on ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys. Lausuttavana oleva lakimuutos ei noudata näitä periaatteita.

Lakimuutoksen vaikutusten arviointi on kattava, ja teksteissä tuodaan esille juuri niitä seikkoja, mitä Hämeen liitossakin on havainnoitu kuntien kanssa ilmastotyötä edistettäessä. Suunnitelmallisuus ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa on erittäin tärkeää.

Ilmastosuunnitelmavelvoitteella olisi merkittävä vaikutus erityisesti pienempien kuntien kannalta. Ilmastosuunnitelman laatiminen ja valtuustotason hyväksyminen tuo ilmastotyölle selkärankaa ja sitouttaa päättäjät ja kuntien viranhaltijat ilmastotoimien edistämiseen. Myös ilmastomuutokseen varautumisen näkökulmasta ilmastosuunnitelma lisää tietoisuutta ilmastoriskeistä ja tekee varautumisesta johdonmukaista ja tehokasta. Varautuminen ennakkoon tuo kustannussäästöjä verrattuna poikkeusoloihin reagointiin niiden jo tapahtuessa.

Ilmastolain mukainen suunnitelmavelvoite on oikean tasoinen. Se antaa kunnille mahdollisuuden laatia suunnitelma omien lähtökohtiensa mukaisesti. Se myös mahdollistaa useamman kunnan yhteistyön, mihin Kanta-Hämeen kunnat tarttuivat aktiivisesti. Kunnat näkivät myös erittäin tarpeellisena suunnitelmien laatimiseen myönnettävät avustukset, koska tämän rahoituksen turvin kuntiin voitaisiin hankkia kipeästi tarvittavaa lisäresurssia. Ilmastolain myötä hyvin alkuun päässyt työ kuntien ilmastosuunnitelmien edistämiseksi katkesi lainmuutoksen myötä puolitiehen.

On hämmentävää, että lainsäätäjät vähättelee pienten kuntien ilmastotyön merkitystä. Hämeen ilmastovahtiin on tähän päivään mennessä kirjattu yhteensä 716 ilmastotekoa, joista suuri osa on maakunnan pienten kuntien kirjaamia. Pienten kuntien ilmastoteoilla on suuri merkitys paikallisesti ja alueellisesti. Ilmastotyötä ei voi tehdä tehokkaasti pelkästään valtiovallan tai suurten kaupunkien ehdoilla.

Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän päästötietopalvelun jatkon varmistaminen on tärkeää. Avoin, luotettava ja yhdenmukainen päästölaskenta on tärkeä ja kustannustehokas tuki ilmastotyölle sekä kunta-, että maakuntatasolla. SYKEN tarvitsema rahallinen resurssi työkalujen ylläpitoon tulee turvata. Tehtävä tulee resursoida niin, että se pystytään toteuttamaan laadukkaasti. Lisäksi SYKellä tulisi olla henkilöresurssi kuntien neuvontaan työkalujen käytössä.

Lopuksi Hämeen liitto toteaa, että osittain kesälomakaudelle sijoitettu lausuntoaika vähentää erityisesti kuntien ja kuntayhtymien mahdollisuuksia valmistella lausuntoja.

Mustonen Paula
Hämeen liitto